

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exemplorum Libri Tres

Liber Primus Siue Vis Et Virtus Exemplorum, Hoc est, Solatia Et Documenta
- Hæc Moribus, Illa Temporibus Nostris Adhibita

Stengel, Georg

Ingolstadii, Anno M.DC.L.

Caput XIII. Iaponensium Martyrum exemplum Anno 1613. quàm fuerit
potens?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48162](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48162)

vniuersæ genti præluxerunt. Nec enim illuminant tantum exempla, sed etiam inflammant, tam propaganda, quam memoranda.

IX.
Metaphr. &
Fasti Mariani
5. Sept.

Quod etiam in S. Eudoxio & socijs Martyribus manifestissimum fuit. Nam, vt in actis eorum habetur, cum præsentem Tyranno fides esset profitenda, & vel Christus, vel Imperator descendendus, *Eudoxius, zonâ statim ablatâ, eam proiecit in faciem Præsidis: hoc autem visum est alijs adhortatio, & zelus: & totus, qui circumstabat, numerus, qui erant mille, centum & quatuor, bono exemplo protinus utentes Eudoxij, ij quoque proiecerunt zonas in faciem illius, vt eius morte inclarescerent, & eiusdem tormentis nobilitarentur, cuius exemplo incaluerunt.* Scilicet quemadmodum silices in tenebris obscuri jacent, quamdiu non tanguntur; cum verò vel colliduntur, vel ferro percutiuntur, ignescunt, & relucunt: ita hominum virtus sæpe in tenebris delitesceret, sed exercita, sed multis fortunæ, vel hostium ictibus verberata, & ipsa incaluit magis, & longè clarissimè incipit radiare. Sic ergò *lucet, & lux nostra coram hominibus, vt glorificemus Patrem nostrum, qui in calis est, dum nempe gloriosissimis exemplis Martyrum illustrati, alios vicissim nostris exemplis & illustramus, & inflammamus, incendiumque diuinum de incendio propagamus.* Quemadmodum enim nos, à Martyribus, vitam sequè ipsos, Christi amore, proijcientibus, discimus fortunam contemnere, damna ædibus, villis, pagisque nostris illata, animo indeiecto tolerare, denique exilia ipsa quantumuis diuturna sine querelis perferre: ita alij qui hæc vident, & audiunt, erubescunt, si ipsi soli sint diuinæ castigationis impatientes. Itaque instruuntur, vt etiam suo corpore excipiant vulnera libenter, quæ in alienis vident esse formosa & pretiosa.

Matth. 5. 16.

CAPVT XIII.

Iaponensium Martyrum exemplum Anno 1613. quam fueris potens?

I.

Porrus ita est: quemadmodum domus aliqua de celo tacta, aut aliunde inflammata pronissimè domum vicinam incendit, & ignis celerrimè de tecto in tectum
transilit;

transilit; ita amor diuinus de homine in hominem, & de familia in familiam potentissimâ vi exemplorum propagatur. Qua de causa docet S. Gregorius, ignem olim iustum ali in altari, aggregatâ congerie lignorum: manifesto videlicet signo, ignem diuini amoris, per exempla sanctorum in nobis nutriendum. *Ignis enim iste, inquit, in altari Domini, id est, in corde nostro, citius extinguitur, nisi solerter adhibitis exemplis Patrum, & Dominicis testimonijs roboretur.* Roboratur autem, & citius accenditur, si exemplis, velut lignis apposis, foueatur. Non omitam hîc illud ipsum eminentissimo exemplo illustrare. Quod exemplum, & gratius erit, quia recentius; & admiratione dignius, quia ab illis est petitum, qui vix Christum noscere didicerunt; & denique tantò potentius erit ad imitationem suscitandam, quantò plures suscitauit. Et quamquam id toto posset volumine explicari, si cuncta ex ordine percensere vellem; contraham tamen & conferam in verba paucissima, vt compendium placeat ipsa breuitate.

S Gregor.
lib. 25. Moral, cap. 7.

Annus Christi millesimus, sexcentus decimus tertius agebatur, cùm in Iaponia, mali daemonis odio, & Rex & primi proceres regni, nouis coeperunt, in Christianos, furijs agitari. Nimirum videbat Orcus se prædâ spoliari; & Principes in delicias effusi ab aspero vitæ genere abhorrebant; & sacrificuli, contemptis, passim fanis, se negligi animaduertebant. Sed & Rex, non tam religioni, quàm sibi metuens, in graues iras exarsit. Hinc facere, quàm pati mala melius esse ratus, atrociam cogitavit. Neque diu hic æstus intra præcordia inclusus se cohibuit; erupit illico in edicta & persecutiones Christianorum. Permulta igitur horum, etiam è prima nobilitate, bonis omnibus priuati, tum etiam patriâ priuati, in exilium eieci sunt. Hanc multam adeò non defugere, vt neque quiritarentur, & neque pœnam deprecarentur, sed cum tripudio atque exultantes bonis cederent, quasi opes acquisituri, non perdituri. Nimirum hanc solam esse vberem honestamq; vsuram censuerunt, quæ villa & agri exponuntur, vt æternitas sit pro lucro. Quæ cogitatio ita altè insederat animo, vt etiam vltro sua nomina deferrent Gubernatori, seq; Christianos esse profiterentur. Quantum enim alij metuunt, ne prodantur ad lanienam, tantum isti timuerunt la-

II.

Hanc historiã ex parte refert fufius Nicol. Trigaut. lib. 7. Triumphor. Christianor. apud Iapon. c. 14. & 15. partim Cornel. à Lapide in S Pauli Epistola ad Hebr. cap. 10. v. 34.

tere, occasionemque amittere, aliquid pro Christo patiendi. Idque adeo constanter fecere, ut Rex, quamvis incensissimus, tantam tamen animi fortitudinem cum summa admiratione coactus sit laudare. Unicus erat Capitaneus, ut vocant, qui plus æquo bonis agglutatus, amittere ea cum metueret, Regi cessit, & fidem abdicavit, cælum auro postponens. Quæ res Regi iurato Christianitatis hosti, ita displicuit, ut Tribunal hunc militarem vultuosè intuens, etiam acerbè increparet, ei vilem & abiectum animum per probrum obijciens, & non militem sed feminam, aut ducem stolatum vocans, officio moueret, militarique cingulo, quin etiam bonis omnibus spoliaret. Ita & fidem perdidit, & opes non seruavit, duplici iacturâ miser.

III.

Porro, inter sævientis iracundiæ regiæ procellas, ut se Christiani, velut agmine facto, tantò impensius ad patiendum compararent, varios modos animi obfirmandi excogitauerunt. Inter quos maximè idoneus fuit ille, ut quamdam *Sodalitatem Martyrum* instituerent. Sciebant enim, quàm potenti catena trahantur, qui trahuntur exemplis. Nec fefellit consilium. Mox quippe ad eam *Sodalitatem* tria capitum millia sese aggregauerunt. Huius verò Sodalitatis prima lex fuit: *Si pro fide Christi bona adimantur, hoc spoliū forti & libenti animo tolerato.* Secunda: *Pari constantia & animo exilium & mortem pro Christianismo excipito.* Hanc, velut Christiani Draconis, sanguine sanctissimè scriptam legem sibi ipsis Iapones tulere: in hanc alter super alterum iurauere. Et verò, quod verbis professi erant, etiam re ipsa præstiterunt.

IV.

Vtque videas, cum numero illis animum, rursusque cum animo numerum creuisse: Arimæ regulus, præcipuæ crudelitatis homo, & cui nullum crimen erat inalienum, tribunal erexit, cædi Christianorum, tragicis exemplis, peragenda. Trepidassent alij, & latebras quæsiuissent: at illi velut ad epulas, aut pompas triumphales inuitati, ad rei istius nuntium, præ gaudio etiam exultauerunt. Et alij quidem ad exilia, alij ad verbera se preparauerunt, inter venatorum taureas scapulis patientissimis inambulaturi; alij ad ipsos se ignes autorauerunt, certa spatia in tunica ardente confecturi. *Quamprimùm enim Tyrannus diem dixit*

dixit (qui fuit septimus Octobris) illico , ex Arimensi agro , ad viginti Christianorum millia , Arimæ , contra receptum Iaponiæ morem , inermis , solis precatorijs globulis è collo suspensis conspicua , mulieribus etiam *mundum omnem ad diem solemnitate & lætitia conferentibus* , se se ultro stiterunt , vt legem Christianam profiterentur , & martyria vel spectarent , vel obirent , libentiùs tamen omnes martyria passuri , quàm visuri . Nam & certamen inter eos erat , quinam priùs morerentur . Territus tanta multitudine atque constantia Tyrannus cessit , metuq; iram superante satiùs esse censuit paucorum supplicijs ceteros à Christo auertere , quàm tam numerosi populi nece interituq; furorem suum satiare : existimabat enim se in tot millibus hominum interimendis haud impunè vindemiam facturum .

Ergo ex omni numero , octonos selegit , quos in exemplum atque terrorem reliquorum viuos iubet vstulari . Inter hos erat par coniugum , & par liberorum . Ducitur cum matre filia , filius cum patre , aut potiùs vterque parens , cum vtroque liberorum : vt quisque ter antè in reliquis , quàm semel in seipso moriatur . Persæpe aliàs accidit , vt coniunx maritum à fortibus ausis blandiendo reuocaret ; hîc Martha Leonem Suqueymon (ita enim vocabantur) hoc est , vxor maritum ad fortia animauit . Nam quid vir faceret , si videat feminam ad supplicia tam generosè currentem ? Rursus , vbi maritum vidit vxor , nihil nisi cruciatus appetentem , Non me , post te , relinques , dixit : consors mortis ero , quæ vitæ fui : nulli me vñquam à te casus separauerunt , cur nunc & à te , & à I E S V meo , cui fortiùs sum deuincta , separent ? Audierunt hæc filius & soror eius , & amore sequendi parentes , etiam præuolârunt . Horum igitur alacritate parentes facti sunt rursus alacriores ; eaque iterum alacritate novos liberis suis stimulos subdiderunt . Putares radium Solis à pariete in se refusum , dum geminatus calescit , augere æstatem . Denique filia viginti annorum virgo , nomine Magdalena , cum ignis sparteos funes adhuc spiranti soluisset , libera perstitit satis se astrictam existimans , quòd iam olim Christo se per votum obstrinxisset . Immo , vt sponsæ insignia gestaret , inter medios flammarum globos , lætabunda exultans , ambabus manibus car-

bones ardentes de proprio busto haustos, eosque capiti suo ipsa imposuit (quod apud Iapones magnæ reuerentiæ est signum) ut prunis illis, quasi puniçantibus rosis, aut candentibus carbunculis castum verticem coronaret. Quis tam frigidus est, ut à tam ardenti exemplo non incalescat! Quod si nec dum sufficit, fraterculum huius viraginis intueamur, qui ne sorori cedere, aut in incendijs otiosus stare videretur, duodennis adhuc, & inter maiores victimas agnus, solutis deustisq, igne vinculis prunas, quas vicerat, festiuo pede calcans ad matrem pariter ardentem, & nõ tam sua, quàm liberorum incendia sentientem gratulabundus accurrit, quam amplexatus, ita audiuit intermortuis vocibus consolantem: *Fili mi calum intuere, Filii mi.* Ita iterum vegetior redditus, terque Sanctissima IESV & MARIÆ nomina contentiori voce inclamans, ad beatæ matris latus, & pænè in gremio extinctus concidit, refrigerioque haud exiguo parentum flammâs temperavit. Quorum gaudia etiam hinc eximiè sunt cumulata, quòd in summis tormentis, à tam tenera liberorum ætate inauditæ fortitudinis specimen didicissent. Mater certè inter hæc spectacula,

Expleri mentem nequit, ardescitq, tuendo.

CAPVT XIV.

Quid ex precedente historia discatur?

I.

 VAMQVAM non illi tantum didicerunt, aut exarserunt, didicerunt & arserunt etiam quotquot tunc presentes adfuerunt, & optauissent se locò Iacobi (ita enim duodennis ille puer vocabatur) esse, aut certè cum Iacobo ille; per ignem scilicet ad refrigerantem, non jam Aganippen, sed Elysiam perennitatem. Quin immò, cum spectatores neophyti aduertissent, ait Trigautius, *hostias illas in odorem suauitatis expirasse, ultra se non continuerunt, quin, repugnantibus frustra ministris, in medios ignes innolarent, sacras exunias flammis erepturi.* Et licet ambustis vestibus corporibûq, ignium vestigia secum retulerint, nullum propè doloris sensum fuisse referebant, cum intrepide prunas, & stillantia cadauera extraherent: quod an ardentibus animis, corporaq, negligenter